

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่ อำเภออำเภอน้ำเย็น จังหวัดอุบลราชธานี¹

อัครพล ศรีอินทร์²

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นสถาบันที่มีความผูกพันกับสังคมไทยมาช้านาน โดยได้รับการจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 ดำรงอยู่มาจนถึงทุกวันนี้ มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งที่มาและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอยู่ตลอดเวลา (กรมการปกครอง, 2559, หน้า 1) ที่มาของกำนันและผู้ใหญ่บ้านนั้น พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 บัญญัติให้ผู้ใหญ่บ้านมาจากการ “เลือก” ของประชาชน ในหมู่บ้านและในขณะที่กำนันให้มาจากการ “คัดเลือกตนเอง” ของผู้ใหญ่บ้าน การมีที่มา ลักษณะเช่นนี้ทำให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีความเข้าใจว่าตนเองเป็น “ผู้แทน” ของประชาชน ในตำบลและหมู่บ้านเช่นเดียวกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (กรมการปกครอง, 2559, หน้า 1)

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน 2551 ได้แก้ไขวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านจากวาระ 5 ปี เป็นให้ดำรงตำแหน่งจนอายุครบ 60 ปี และกำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านรวมถึงกำนัน เป็นผู้ช่วย เหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน เพื่อให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบ เรียบร้อย และการรักษาความมั่นคงภายในซึ่งเป็นหน้าที่ สำคัญ จึงได้มีการกำหนด มาตรการควบคุม ดูแลอย่างเข้มงวด เช่น การลงโทษทางวินัยเช่นเดียวกับข้าราชการ นอกจากนี้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 มาตรา 14 (11) ได้กำหนดเหตุที่ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่งว่า "ไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งต้องทำอย่างน้อยทุก 5 ปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา" (กรมการปกครอง, 2556, หน้า 1)

นายอำเภอจึงต้องจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ ของผู้ใหญ่บ้าน โดยจะต้องประเมินผลผู้ใหญ่บ้านทุก 4 ปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งและ ดำรงตำแหน่ง ส่วนการประเมินผลครั้งถัดไปให้ประเมินผลทุก 4 ปี นับแต่วันที่นายอำเภอ ประกาศให้ผ่านการประเมินผล กรณีผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้งและดำรงตำแหน่งครบ 4 ปีก่อนวันที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ใช้บังคับ ให้เข้ารับการประเมินผล

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าอิสระเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภออำเภอน้ำเย็น จังหวัดอุบลราชธานี

² นักศึกษาปริญญาโท โครงการทวิปริญญาโทหลักสูตรทวิปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดศรีสะเกษ

ครั้งแรก ภายใน 45 วันนับแต่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ส่วนการประเมินผลครั้งถัดไป ให้ประเมินผล ทุก 4 ปี นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผล (กรมการปกครอง, 2559, หน้า 1)

ทั้งนี้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ระบุให้ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษานั้น มีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดให้ราษฎรในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติ หน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านด้วย เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลไกสำคัญของ ระบอบประชาธิปไตย เมื่อมีการรับฟังความคิดเห็น จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ประเมินผู้ใหญ่บ้านของตนเอง นอกจากนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนจะเป็นพลัง ขับเคลื่อนให้การพัฒนาเป็นไปตามความต้องการของชุมชน รวมทั้งประสิทธิผลการปฏิบัติ หน้าที่ของผู้นำหมู่บ้าน ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้าน เพราะเป็นการพัฒนาจาก การรับรู้ปัญหาของชุมชนอย่างแท้จริงทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อันส่งผลให้เกิดการ พัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่ทำให้เกิดความสุข ความสมบูรณ์ขึ้น (กรมการปกครอง, 2559, หน้า 1)

จากเหตุผลที่กล่าวมาและผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ) เป็นผู้ปฏิบัติงานในฐานะเลขานุการคณะกรรมการ ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขต อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี จึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขต อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งนี้เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์เพื่อให้ การปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นไป

คำถามการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคลหรือไม่
2. ทักษะของข้าราชการและประชาชนต่อการมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานีเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมที่มีผลต่อคุณลักษณะและความเป็นผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านในอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานีเป็นอย่างไร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อพฤติกรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้านในอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนมีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี

ประโยชน์ของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี
2. ทราบถึงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
3. ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัย

1.1 การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ตามทฤษฎีการประเมินผลการปฏิบัติงานและตามหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ซึ่งได้กำหนดองค์ประกอบ ไว้ 3 ด้าน

1.2 การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ตามแนวคิดของ Cohen, J.M. and Uphoff (1980)

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตอำเภอน้ำยืน จำนวน 7 ตำบล 70,209 คน (ข้อมูลจากสำนักทะเบียนอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ณ วันที่ กันยายน พ.ศ. 2565)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการและประชาชนในเขตอำเภอน้ำยืน จำนวน 399 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณ ของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane,

1973, p. 127 อ้างถึงใน อรุณ จิรวัฒน์กุล, 2557, หน้า 26) และจะทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบ เทียบสัดส่วน (Proportional Random Sampling)

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ได้แก่

3.1.1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย

3.1.1.1 รายได้

3.1.1.2 แหล่งที่อยู่อาศัย

3.1.2 การมีทัศนคติของข้าราชการและประชาชน ในเขตอำเภอน้ำเย็น จังหวัดอุบลราชธานี (ตามแนวคิดของ Cohen, J.M. and Uphoff (1980) จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย

3.1.2.1 ส่วนร่วมการตัดสินใจ

3.1.2.2 ส่วนร่วมการดำเนินงาน

3.1.2.3 ส่วนร่วมการรับผลประโยชน์

3.1.2.4 ส่วนร่วมการประเมินผล

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอน้ำเย็น จังหวัดอุบลราชธานี (ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559) ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ

3.2.1 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล

3.2.2 ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ

3.2.3 ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมของประชาชน

4. ขอบเขตด้านพื้นที่ของการวิจัย

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ พื้นที่อำเภอน้ำเย็น จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งประกอบด้วย 7 ตำบล

5. ขอบเขตด้านระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ช่วงเวลาที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. ถึงวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2565

6. ขอบเขตด้านเวลา

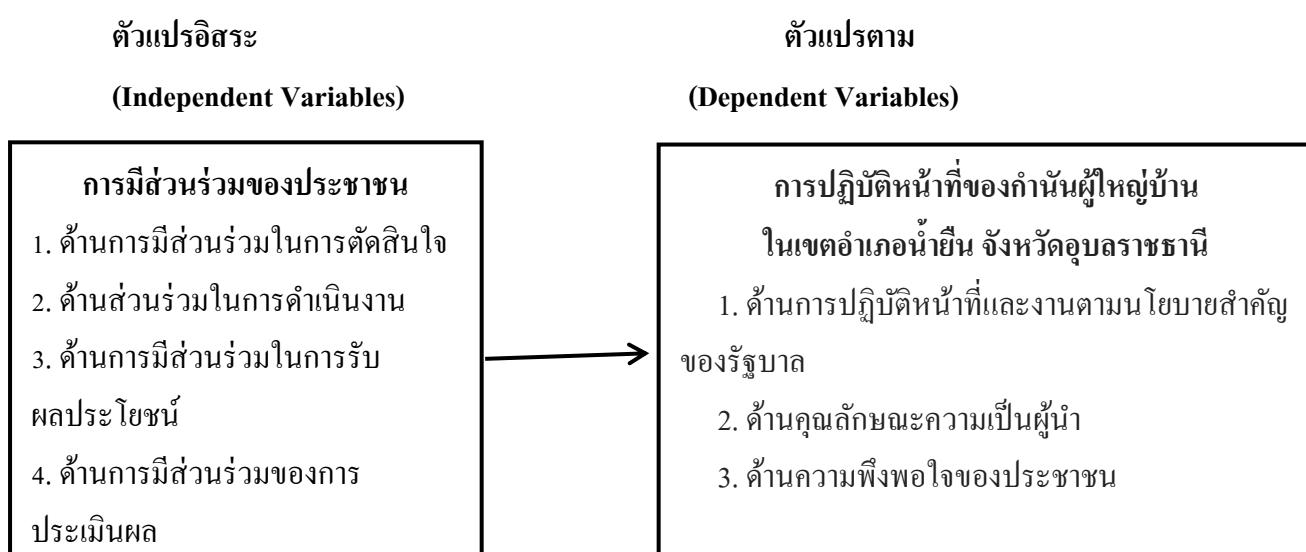
ดำเนินการวิจัย รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ในระหว่างเดือน สิงหาคม – ตุลาคม 2565

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภออำเภอน้ำเย็น จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
3. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่
4. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย
5. บริบทอำเภอน้ำยืน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวความคิดในการวิจัย

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีในการศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีวิธีการและขั้นตอนต่างๆ ในการศึกษา ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการและประชาชนในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีจำนวน 7 ตำบล 70,209 (ข้อมูลจากสำนักทะเบียนอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ณ วันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2565)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างและวิธีการดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างและวิธีการดำเนินการสุ่มตัวอย่างตามวิธีการของทาโร ยามานะ (Taro Yamane, 1973 p 127 อ้างถึงใน อรุณ จิรวัดน์กุล, 2557, หน้า 26 ที่ระดับและกำหนดค่าความเชื่อมั่น 95 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้รวมทั้งสิ้น 298 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล ซึ่งสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัย การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาไว้ โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย คุณลักษณะส่วนบุคคล ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อบรรยายคุณลักษณะของประชากรกลุ่ม ตัวอย่างเกี่ยวกับเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และแหล่งที่อยู่อาศัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ข้อคำถามเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอไทรโยค จังหวัดอุตรดิตถ์ ข้อคำถามเป็นคำถามแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert)

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร นิตยสาร นิตยสารเฉพาะและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งระเบียบวิธีวิจัย เพื่อหาแนวทางในการกำหนดรูปแบบของ แบบสอบถามและข้อคำถาม

2. สร้างแบบสอบถามโดยการศึกษากลักรแนวคิด ทฤษฎี และเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอไทรโยค จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้าง แบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหา โดยกำหนดข้อคำถามให้มีจำนวนมากไว้ก่อนแล้ว จึงนำมาตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ถูกต้องที่สุด

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจ แก้ไขเนื้อหา และความถูกต้อง

4. การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือ กระทำโดยนำ แบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้สำนวนภาษา (Wording) หลังจากนั้นนำมาหาดัชนีความ สอดคล้อง (IOC)

5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำเสนอต่อประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเป็นขั้นตอน สุดท้ายก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 30 ชุด คือ ประชาชนในเขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี

7. แบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้นำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) โดยเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.361 ขึ้นไปไว้ใช้ในการวิจัย ซึ่งแบบสอบถามได้ค่า อำนาจจำแนกระหว่างในข้อคำถาม และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ด้วยวิธีครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.70 ขึ้นไป

8. นำแบบสอบถามดังกล่าว ที่ผ่านการทดลองใช้ และหาค่าความเชื่อมั่น มาทำการปรับปรุงเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยประสิทธิผลการประเมินผล การปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี โดยผู้วิจัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัย รามคำแหงถึงผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้านต่างๆ ในเขตอำเภอน้ำยืน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง
2. ส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องพร้อมชี้แจงรายละเอียดความ มุ่งหมายของการออกแบบสอบถามนี้ เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันในการตอบ แบบสอบถาม
3. กำหนดแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบการเก็บแบบสอบถาม
4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตนเองและการลงพื้นที่จริง เพื่อนำแบบสอบถามไปให้ข้าราชการและประชาชนตามจำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง 7 ตำบล รวมทั้งสิ้น 398 คน พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของ การออกแบบสอบถาม
5. ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำ แบบสอบถามไปประมวลผล หากมีฉบับใดไม่สมบูรณ์จะคัดออกและทำการเก็บเพิ่มใหม่ ให้ครบตามจำนวน และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บข้อมูลเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ทุกชุดที่เก็บคืนมา โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยการประมวลข้อมูลด้วยโปรแกรม สำเร็จรูปโดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามในสมมติฐานต่าง ๆ โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 95% ค่า p-value ที่ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีจำนวน 39 คน ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 72.68 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.62 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 69.11 ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 56.39 มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 5,001- 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 61.65 อาศัยอยู่ในเขตตำบลโคมประดิษฐ์ ยาง คิดเป็นร้อยละ 28.57

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขต อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($X=4.30$) เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($X=4.33$) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($X=4.32$) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($X=4.32$) และการมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล ($X=4.23$) ตามลำดับ

3. ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($=4.60$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีประสิทธิภาพในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน ($X=4.63$) รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทรงงานใน ($=4.59$) และด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายสำคัญของ รัฐบาล ($=4.57$) ตามลำดับ

4. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อ ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และแหล่งที่อยู่อาศัย พบว่า ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

5. การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (PAR1) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (PAR4) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (PAR4) มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (PAR2) ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ = .490 ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (PAR1) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (PAR4) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (PAR4)

สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอ น้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ได้ร้อยละ 49.00

6. แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอ น้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานีสามารถสรุปได้ดังนี้

6.1 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล ได้แก่ หน่วยงานต้นสังกัด ควรจัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับข้อกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ หน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยควรเพิ่มหลักสูตรเฉพาะด้าน ในการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่อง ใดเรื่องหนึ่ง เช่น การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เศรษฐกิจพอเพียง งานทะเบียนราษฎร เป็นต้น ควรจัดให้มีการทดสอบความรู้ ระเบียบข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่เป็น ประจำทุกปี และอาจนำผลการทดสอบมาเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินขั้นเงินเดือน การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยังมีระเบียบ กฎหมายบางฉบับที่ยัง ล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของสังคม ควรมีปรับปรุงแก้ไข เช่น บทบาทในการ ป้องกันและปราบปราม แก้ไขปัญหาเสพติด การป้องกันโรค ทั้งนี้ควรมีการกำหนด บทบาทให้ชัดเจนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ควรเพิ่มพูนทักษะความรู้อยู่เสมอ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของ สถานการณ์ปัจจุบันในสังคม หน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมการศึกษาต่อ ให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

6.2 ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ได้แก่ กรมการปกครองควรสร้างมาตรการในการเข้าร่วม การประกวด การพัฒนาหมู่บ้าน การประกวด กำนัน ผู้ใหญ่บ้านยอดเยี่ยม ในเกิดการ แข่งขันที่แพร่หลาย และทำให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาจากทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่เข้า แข่งขัน และชุมชน เพื่อสร้างให้เกิดแบบอย่างที่ดี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ควรเข้ามามีบทบาท ในการส่งเสริม และพัฒนาเศรษฐกิจครัวเรือนและในชุมชน โดยต้องเป็นผู้นำในการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนในด้านต่างๆ การจัดการตลาดกลางหมู่บ้าน การดำเนินชีวิตตามแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง การรวมกลุ่มออมทรัพย์ หรือสหกรณ์หมู่บ้าน เป็นต้น

6.3 ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมของประชาชน ได้แก่ กรมการปกครอง ควรให้ความสำคัญกับการประเมินผล การปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีการดำเนินนโยบาย แผนพัฒนาบุคลากรยกระดับ การศึกษาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยให้มีกลุ่มองค์กรภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่มากขึ้น รวมทั้งสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ ความสามัคคี ในหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ ให่วางตนเป็นกลางทางการเมือง เป็นแบบอย่างที่ดี ไม่กระทำ การที่ไม่สุจริตและมีความเที่ยงธรรม

6.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการปฏิบัติ หน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอ น้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณ เพิ่มขึ้นในการพัฒนาหมู่บ้านเพื่อความรวดเร็วและ เพียงพอต่อการพัฒนาในหมู่บ้าน โดยการจัดสรรโดยตรง ให้กับหมู่บ้าน ควรพิจารณาเงิน ค่าตอบแทนตำแหน่งและเพิ่มสวัสดิการต่างๆ ให้กับผู้ใหญ่บ้านอย่างเหมาะสมกับสภาพ เศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ควรดูแลอำนวยความสะดวก และให้ความช่วยเหลือ การ

ปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน ควรสนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์สำหรับใช้ในการ ติดต่อสื่อสารและ ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้การติดต่อสื่อสารกับทางราชการเป็นไปด้วยความ รวดเร็ว รวมทั้งเพื่อประโยชน์ใน การแจ้งหรือประกาศข่าวสารให้ประชาชนในหมู่บ้านได้รับ ทราบโดยทั่วถึงกัน ในการประเมินผลการ ปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาเพิ่มและกำหนดตัวชี้วัดด้านความ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของ 142 ประชาชน ซึ่งจะทำให้เกิดความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของ ประชาชนเพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านใน เขตอำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($X=4.30$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มี ส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มี ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($X=4.33$) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์ ($X=4.32$) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($X=4.32$) และ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($X=4.23$) ตามลำดับ

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ คงฤทธิ์ กลวงษ์ (2561) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หอนงบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหอนงบ่อ โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับ มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิสร ยืนยง (2560) ได้ทำการศึกษา การมี ส่วนร่วมของ ประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วน ร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก สอดคล้อง กับงานวิจัยของ พีรพัฒน์ เก้ากัญญา (2558) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วม ของประชาชนกับประสิทธิผลใน การให้บริการ โครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลห้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริการ สาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยด้วน โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมากและ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญพันธ์ พุ่มสงวน (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา บทบาท ภาค ประชาสังคมกับการมีส่วนร่วมกับทางภาครัฐต่อการ ให้บริการสาธารณะ ด้านสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา: เขต พระนคร กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า บทบาท ภาคประชาสังคมเขตพระนครที่มีส่วนร่วมกับทาง สำนักงานเขตพระนครประกอบไปด้วย 1) การดูแลรักษาความสะอาดภายในพื้นที่ชุมชนและสวนสาธารณะ มีส่วนร่วมในการ ดำเนินงาน 2) ประชาสัมพันธ์โครงการให้ประชาชนในพื้นที่ช่วยกันดูแลรักษาความ สะอาด มีส่วนร่วมในการดำเนินงานและระดับการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข่าวสาร 3) การประชุม ปรึกษาหารือเกี่ยวกับการดำเนิน โครงการหรือกิจกรรม มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและ มีส่วนร่วมในการ ติดตามและประเมินผลงาน 4) การลงพื้นที่เพื่อสอบถามปัญหาและ ความต้องการของประชาชน มีส่วนร่วม ในการค้นหาปัญหา

2. จากผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($X=4.60$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีประสิทธิภาพในระดับมากที่สุด ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและหัวหน้า ราษฎรในหมู่บ้าน ($X = 4.63$) รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำและด้านหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ($X=4.59$) และด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล ($X=4.57$) ตามลำดับ

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิฑูรย์ เผือกผุด (2559) ศึกษาเรื่อง “ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ” ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการปกครองท้องที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นางลักษณ์ พรหมจินดา (2554) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาการประเมินตนเองในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองระนอง” พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองระนอง ในภาพรวมการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับปฏิบัติงานดี ใกล้เคียงกับงานวิจัยของ วิภา รุ่งจรัส (2560) ได้ทำการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ ผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในเขต ตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยได้แก่ ด้านการปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการอำนวยความสะดวกให้กับ ประชาชน ด้านการบริการ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคม ใกล้เคียงกับ งานวิจัยของอนุสรณ์ บันธิ และคณะ (2555) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษาตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลเมืองพาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ ใกล้เคียงกับงานวิจัยของ ของ ณัฐวุฒิ ถุนนอก (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษา: อำเภอ เมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษา พบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($X = 3.96, SD= 0.94$) ส่วนรายด้าน พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีระดับการปฏิบัติงาน ตามบทบาท หน้าที่อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านการอำนวยความสะดวก ($X= 4.02, SD = 0.82$) รองลงมา คือ ด้านการให้บริการ ประชาชน ($X= 3.96, SD = 0.85$) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ($X= 3.94, SD = 1.17$) และด้านการปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อย ($X= 3.93, SD = 0.95$) ตามลำดับ

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กำนันผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่

พุทธศักราช 2457 (และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึง ปัจจุบัน) รวมทั้งการปฏิบัติตามกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีภารกิจหลักที่สำคัญด้าน การบริการแก่ประชาชน เช่น การให้บริการด้านงานทะเบียน งานบัตรประจำตัวประชาชน และการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยราชการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ผู้ใหญ่บ้านมุ่งหวังให้ประชาชนในหมู่บ้านอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข นอกจากนั้นเมื่อเกิด เหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นภายในชุมชน กำนันผู้ใหญ่ได้คอยให้คำแนะนำและให้ความ ช่วยเหลือในการแก้ปัญหาแก่ประชาชน อีกทั้งมีการประกาศข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ให้ประชาชนได้ทราบ กำนันผู้ใหญ่ได้ประชาสัมพันธ์และประสานงานกับหน่วยงานทั้ง ภายในนอกและภายในชุมชน และถ้าประชาชนในหมู่บ้านที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อได้ มีการ กำหนดบทลงโทษ เพื่อให้เกิดความสงบสุขในชุมชน รวมทั้งได้มีการจัดสถานที่รับเรื่องราว ร้องทุกข์ เมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้น เป็นต้น

3. จากผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิผลการปฏิบัติ หน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอไทรบุรี จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามคุณลักษณะ ส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และแหล่งที่อยู่อาศัย พบว่า ความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า กำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอ ไทรบุรี จังหวัดอุบลราชธานี ส่วนใหญ่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลที่เหมือนกัน คล้ายๆ กันส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี แต่การปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวข้องกับระเบียบกฎหมายหลายฉบับ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่ยังขาด ความรู้ความเข้าใจในระเบียบกฎหมายต่างๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ จึงทำให้ประชาชน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขต อำเภอไทรบุรี จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิฑูรย์ เผือกสุด (2559) ศึกษาเรื่อง “ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่ ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ” ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะของประชากรที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผล การปกครองท้องที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสรณ์ ปันธิ และคณะ (2555) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษาดำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ผลการวิเคราะห์ เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามปัจจัย ส่วนบุคคลของประชาชน พบว่า ตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพมีระดับ ความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวุฒิ ถุนนอก (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษา: อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ไม่แตกต่างกัน

4. จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ (PAR1) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (PAR4) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (PAR4) มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (PAR2) ไม่มีอิทธิพล ต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ =.490 ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ (PAR1) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (PAR4) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (PAR4) สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ได้ ร้อยละ 49.00 จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนจะเป็นพลังขับเคลื่อนให้การพัฒนาเป็นไปตามความต้องการของชุมชน รวมทั้งประสิทธิผล การปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำหมู่บ้าน ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้าน เพราะเป็นการพัฒนาจากการรับรู้ปัญหาของชุมชนอย่างแท้จริงทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ อันส่งผลให้ เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่ ทำให้เกิดความสุข ความสมบูรณ์ขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการพัฒนา (People Participation for Development) ได้รับการยอมรับและใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในงานพัฒนา กระบวนการของการมีส่วนร่วมนั้นมิได้ขึ้นอยู่กับ การริเริ่ม หรือการวางแผน โดยรัฐ หรือองค์กรใดๆ แต่ความสำเร็จขึ้นอยู่กับประชาชน ในชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างเป็นอิสระ มีวัตถุประสงค์ ในการเข้าร่วม อย่างชัดเจน ที่จะพัฒนาสร้างคุณค่าร่วมกับสังคม เข้ามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและสนับสนุนกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อ การทำงานในรูปกลุ่มหรือองค์กรชุมชน ที่มีพลังกลุ่มจะ เป็นปัจจัยสำคัญ ในการสื่อสารกับชุมชนผู้มีส่วน ได้เสีย การนำเสนอข้อมูลชุมชนรวมถึงสิ่งที่มีคุณค่าในท้องถิ่นได้อย่างรอบด้าน และขับเคลื่อนกระบวนการให้งานพัฒนาในด้านต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายและความคาดหวังร่วมกัน นอกจากนี้การพัฒนา จำเป็นต้องมีการรวมพลัง เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาหรือแสวงหาแนวทางการพัฒนาของ ท้องถิ่น ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิสร์ ยืนยง (2560) ได้ ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัด นครนายก ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการพัฒนา ท้องถิ่น ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการรับผลประโยชน์ ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น เป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 84.40

ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (PAR2) ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบัน การกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้ในปัจจุบันบทบาทและการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านถูกลด ความสำคัญลง เนื่องจากองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนา ท้องที่ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในตำบลซึ่งเคยเป็นภารกิจสำคัญของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอย่างไรก็ตาม กำนัน ผู้ใหญ่บ้านยังมีบทบาทและปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ในด้านการส่งเสริม

สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานท้องถิ่น การประสาน นโยบายของหน่วยงานท้องถิ่นกับความ ต้องการของราษฎร การติดตาม สอดส่อง ดูแล และประสานการปฏิบัติงานหน่วยงานท้องถิ่นให้เป็นไปตาม กฎหมายและเจตนารมณ์ของ ราษฎรในท้องถิ่นและท้องถิ่น จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมี ส่วนร่วมในการดำเนินงาน (PAR2) ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขต อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรจะพัฒนาและส่งเสริม การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน และการให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ให้ดียิ่งขึ้น

2. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรจะมีการส่งเสริมและ พัฒนาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการ ปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล โดยการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ให้ผู้ใหญ่บ้านจัดทำ แผนปฏิบัติการในการป้องกัน บรรเทาสาธารณภัย/ภัยอันตราย มีเครื่องมือที่เพียงพอ มี การเตือนภัย และมีการซักซ้อมอยู่เป็นประจำ และด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำและ ด้านหลักการทรงงาน ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูน ความรู้ ความสามารถ ให้มีการทำงานแบบ องค์กรร่วม และแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ รวมทั้งส่งเสริมให้กำนันผู้ใหญ่บ้านสามารถควบคุมดูแลราษฎรใน หมู่บ้านให้ปฏิบัติตาม กฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ

3. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่ มีประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขต อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานีด้านการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เนื่องจากมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอน้ำยืน จังหวัด อุบลราชธานีตามลำดับโดยการฝึกอบรมและให้ความรู้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อการพัฒนาการ ปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และควรจัดสรร ทรัพยากร เพื่อสนับสนุน การปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้เพียงพอ กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นผู้นำใน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในด้าน ต่างๆ รวมทั้งการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และควรให้ ความสำคัญกับ การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อยกระดับการปฏิบัติงานของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยให้มีกลุ่มองค์กรภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การปฏิบัติหน้าที่ มากขึ้น

4. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครองอำเภอ ตลอดจนหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและธำรงรักษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้าน

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ให้สูงขึ้น ดำรงอยู่ตลอดไป เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก และมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี และควรพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี

5. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครองอำเภอ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร พัฒนาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ในด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตาม นโยบายสำคัญของรัฐบาล โดยการจัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัจจุบันในสังคม

6. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครองอำเภอ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร พัฒนาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ในด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำและ ด้านหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยควรสร้างมาตรการในการเข้าร่วมการประกวด การพัฒนาหมู่บ้าน การประกวด กำนัน ผู้ใหญ่บ้านยอดเยี่ยม ในเกิดการแข่งขันที่แพร่หลาย ทำให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาจากทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่เข้าแข่งขัน และชุมชน เพื่อสร้างให้เกิดแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในด้านต่างๆ และมีการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

7. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครองอำเภอ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร พัฒนาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ในด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรม ของประชาชนโดยกรมการปกครอง ควรให้ความสำคัญกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีการดำเนิน นโยบาย แผนพัฒนาบุคลากรระดับการศึกษาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่งเสริมให้มีกลุ่ม องค์กรภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่มากขึ้น

8. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครองอำเภอ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี โดยควรพิจารณาเพิ่มและกำหนดตัวชี้วัด ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ได้แก่ จำนวนคดี อาชญากรรมและ ยาเสพติด รวมทั้งการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านให้มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี และมีความประพฤติที่เชื่อถือได้

บรรณานุกรม

การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม. (2553). การดำเนินงานการมีส่วนร่วมของสำนักงาน ปลัดกระทรวง
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. เข้าถึงได้จาก <http://portal.in.th/scraticapate/pages/participate/>

- จริญญา จันทร์ทรง. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองแสงใหญ่ อําเภอ โขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาท้องถิ่น, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- คงฤทธิ์ กุลวงษ์. (2561). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองบ่อ อําเภอนาแก จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต. นครพนม: มหาวิทยาลัยนครพนม.
- จิรวรรณ อินทรีย์สังวรณ. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแพร่ อําเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสตร์. เชียงราย: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ทิวาพร พรหมจอม. (2560). ประสิทธิภาพการปฏิบัติตามสมรรถนะหลักของข้าราชการ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กฤษฎาภรณ์ ยูงทอง. (2555). การพัฒนาการวางแผนแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล เทศบาลตำบลนาजू อําเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์. กรณีศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาล ตำบลนาजू. เพชรบูรณ์: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเพชรบูรณ์.
- เทพศักดิ์ บุญยรัตนพันธุ์. (2536). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผลของการนำนโยบายการให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาสำนักงานเขตกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ พ.ม.ด. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธนิศร ยืนยง. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- ณัชชาพร สิมสินธุ์. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนและประสิทธิผลการดำเนินงาน ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 7 สกลนคร. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บงกชมาศ เอกเอี่ยม. (2557). กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน: บทบาทและภาวะความเป็นผู้นำกับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่. รายงานการวิจัย วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อําเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่.
- นงลักษณ์ พรหมจินดา. (2554). การศึกษาการประเมินตนเองในการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อําเภอเมืองระนอง. งานนิพนธ์ (ร.ม.). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิตยา อุปชาดำ. (2556). ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหาร ส่วนตำบลโพนจาน อําเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.